

Niemand wist dat ze bestonden: wilde erfgenamen van verloren Britse honingbij gevonden in Blenheim

Het 'ecotype', waarvan werd gedacht dat het was uitgeroeid door ziekten en invasieve soorten, gedijt goed in de oude bossen van het landgoed.

Bijenbeschermer Filipe Salbany behandelt de Blenheim-bijen zonder bescherming omdat ze 'extreem ontspannen' zijn. Foto: Filipe Salbany

Duizenden zeldzame boshoningbijen die de laatste wilde afstammelingen lijken te zijn van de inheemse honingbijpopulatie van Groot-Brittannië, zijn ontdekt in de oude bossen van Blenheim Palace.

De nieuw ontdekte ondersoort, of ecotype, van de honingbij is kleiner, bonter en donkerder dan de honingbijen die worden aangetroffen in beheerde bijenvolken, en wordt verondersteld verwant te zijn aan de inheemse wilde honingbijen die eeuwenlang op het Engelse platteland foerageerden. Tot nu toe werd aangenomen dat al deze bijen volledig waren uitgeroeid door ziekte en concurrentie van geïmporteerde soorten.

Hoewel er af en toe in het VK wilde honingbijkolonies worden gevonden - meestal gecreëerd door zwermen niet-inheemse bijen die een nabijgelegen beheerde bijenkast of -korf hebben verlaten - was er geen bewijs dat zichzelf in standhoudende kolonies van inheemse, in bomen nestelende honingbijen nog steeds bestonden in Engeland, en waren geen berichten over wilde ondersoorten die in Blenheim leven.

Filipe Salbany, een bijenbeschermer die 50 volken van de zeldzame honingbijen vond op het 400 hectare grote landgoed van Blenheim, zei: "Deze bijen zijn vrij uniek omdat ze in nesten in zeer kleine holtten leven, zoals bijen dat al miljoenen jaren doen, en ze het vermogen hebben om met ziekte te leven. Ze hebben geen behandeling gehad voor de varroamijt en toch sterven ze niet af."

De varroamijt arriveerde in 1992 in Groot-Brittannië en decimeerde de Britse bevolking. Salbany gelooft dat de bijen die hij heeft gevonden zijn geëvolueerd om te overleven. "We zien niet de sterfgevallen die we zouden verwachten met varroa."

Filipe Salbany met een zwerm wilde bijen. Hij heeft 50 volken gevonden en denkt dat zij geëvolueerd zijn om te kunnen overleven. Foto: Paul Sharkey Photography

Het is ongebruikelijk dat de bijen zwermen met meerdere koninginnen – in sommige gevallen tot negen – om het voortbestaan van de kolonie te verzekeren, en er is waargenomen dat ze op zoek zijn naar honingdauw op de boomtoppen bij temperaturen zo laag als 4C. De meeste bijen stoppen met vliegen bij 12C. "Een wilde bij die zich heeft aangepast aan de omgeving, wordt een ecotype genoemd, en deze bij zou een heel kostbaar ecotype kunnen zijn - de eerste wilde bij die volledig is aangepast aan het leven in het eikenbos."

De resultaten van DNA-monsters die van de bijen zijn genomen, worden binnen de komende drie tot vier weken verwacht, maar Salbany is ervan overtuigd dat het zal aantonen dat de bijen afstammelingen zijn van een oude inheemse soort. "Ik denk dat de meerderheid van de genetica van een oude Engelse bij zal zijn, van iets dat hier vele, vele jaren geleden was."

Zijn voorlopige analyse van de vleugels van de honingbijen suggereert sterk dat ze verwant zijn aan inheemse honingbijen die ooit in Groot-Brittannië leefden. "Ze komen niet uit de geïmporteerde bijenvoorraden die mensen binnenbrengen. De vleugels zijn kleiner en hun aderen zijn heel duidelijk."

*De wilde bijen zijn ontdekt op het 400 hectare grote landgoed rond Blenheim Palace.
Foto: Blenheim Estate*

De cubitaal index van de bijen, een methode om onderscheid te maken tussen rassen van honingbijen, bevestigde ook dat ze "meer een inheemse bij" zijn dan wat dan ook, zei hij, maar hun aanpassingen hebben ze uniek en eigenaardig gemaakt, en ze hebben heel weinig strepen. "Vermoedelijk bestaan er geen wilde, in bomen nestelende honingbijen die zichzelf kunnen onderhouden, dus niemand weet wat voor soort wilde, zelfvoorzienende honingbij er nog in het VK is."

Een van de nesten die hij vond was minstens 200 jaar oud en hij schat dat de bijen al "best een paar" eeuwen op het landgoed Blenheim, dat dateert uit de middeleeuwen, hebben geleefd. Het is ongebruikelijk dat ze hun nesten hebben gebouwd in boomholten die een kwart van de grootte van een normale bijenkorf zijn, 15 tot 20 meter boven de grond, en ondanks verschillende ecologische onderzoeken door de jaren heen, "wist niemand dat ze bestonden". De ingangen van de nesten hebben meestal een diameter van minder dan 5 cm.

Er zijn geen beheerde bijenvolken op het landgoed, wat volgens Salbany een cruciale rol heeft gespeeld in het voortbestaan van de wilde bijen, terwijl geïmporteerde bijen uit bijenkasten in de buurt waarschijnlijk door het landschap zijn afgeschrikt om naar Blenheim te vliegen om te foerageren. "Het is een gesloten omgeving, in termen van toegang tot bijen, omdat er vochtige valleien zijn die fysieke barrières vormen."

De bossen, die Salbany beschrijft als een paradijs van biodiversiteit, zijn niet toegankelijk voor bezoekers en er wordt niet geplant of getuind. "Er is heel weinig menselijke interactie."

De wilde bijen lijken in balans te kunnen leven met de omgeving en in harmonie, niet alleen met elkaar maar ook met wespen en hommels die in het bos leven. "Voor de 50 honingbijkolonies die we hebben gevonden, hebben we waarschijnlijk 500 lege plekken waar ze kunnen uitzwermen. Ze bevolken niet elke site: ze hebben een evenwicht bereikt met hun omgeving."

Honingbijen gebruiken sociale afstand wanneer mijten het volk bedreigen

Opmerkelijk genoeg vond hij twee kolonies wilde bijen die binnen vijf meter van elkaar leefden, in een enkele boom - pal naast een wespennest. "Dat is best uniek." Hij denkt dat wespen de bijen niet proberen te beroven omdat de bijen hun nesten heel hoog in de bomen bouwen en hun ingangen zo klein maken: "Er is genoeg voer voor de wespen in het bos om de honingbijen niet lastig te vallen."

Hierdoor zijn de bijen extreem ontspannen en hoeft hij geen beschermende uitrusting te dragen. "Ik kan mijn hand in het nest steken. Ze zijn heel rustig." Hun honing, zei hij, smaakt "ongelooflijk puur". Het is zeer bloemig omdat de bijen zich graag voeden met paardenbloemen, sleedoorn en zonnebloemen. "De geur ervan is buitengewoon."

Hij vermoedt nu dat er misschien nog andere kolonies van wilde, in bomen nestelende bijen in het VK zijn die nog niet zijn ontdekt: nog een reden, zegt hij, dat "we onze oude bossen moeten beschermen. Want daar zullen we deze bijen waarschijnlijk aantreffen."

In totaal zijn er ongeveer 800.000 wilde bijen ontdekt. Salbany hoopt dat het nieuws verstreckende gevolgen zal hebben voor de grote, geïmporteerde populatie van beheerde honingbijen in Groot-Brittannië, die bedreigend kunnen zijn voor inheemse bestuivers wanneer ze foerageren. "Deze soort zou kunnen worden gebruikt als voorraad voor imkers."

Dr. Rob Stoneman, directeur van de Wildlife Trust, zei dat de ontdekking van de wilde bijen "buitengewoon" was en de waarde aantoonde van de oude bossen van het VK. "Dit soort verhalen geven ons hoop en motivatie om een wildere toekomst te creëren."

Samenvattend:

- Wilde honingbijen zijn resistent tegen de varroamijt, een dodelijke parasiet voor andere bijen
- Ze kunnen foerageren bij temperaturen zo laag als 4C
- Ze leven graag in de buurt van wespen en andere bijenvolken
- Ze nestelen in bomen 15 tot 20 meter boven de grond
- Ze leven in kolonies die acht tot tien keer kleiner zijn dan beheerde bijenvolken

- Ze hebben meerdere koninginnen om ervoor te zorgen dat de kolonie overleeft, en de sterkste koningin regeert
- Ze zijn kleiner, donkerder en bonter dan geïmporteerde honingbijen, met kleinere vleugels en duidelijkere aderen.

*Dit artikel van Donna Ferguson is gepubliceerd in "The Guardian"; vertaling Ad van der Wiel.
[Het oorspronkelijk artikel is hier te vinden.](#)*